

**MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS ITÄMEREN NORPAN METSÄSTYKSESTÄ ALUEELLISEN KIINTIÖN NO-
JALLA METSÄSTYSVUOSINA 2025—2026 JA 2026-2027**

Pääasiallinen sisältö

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin metsästysvuosille 2025–2026 ja 2026-2027 suurin sallittu saalismäärä itämeren norpan alueellisen kiintiön rajoissa sallittavaan metsästykseseen. Asetuksella säädettävä suurin sallittu saalismäärä ei ole määrä, joka tulisi saavuttaa, vaan se asettaa metsästykselle määrää koskevan rajoituksen. Asetus on edellisen vuoden tapaan kaksivuotinen. Hallitusohjelmassa todetaan, että hylkeiden metsästystä merialueilla tehostetaan vaelluskalakantojen turvaamiseksi ja ammattikalastajien toimintaedellytysten parantamiseksi. Mikäli itämerennorpan metsästyskiintiön nostamiselle on kannan kehitys huomioiden tarvetta, asetusta voidaan muuttaa vuonna 2026.

Itämeren norpan metsästykseseen ei enää tarvita Suomen riistakeskuksen myöntämää pyyntilupaa, vaan itämerennorppia voidaan metsästää metsästysaikana alueellisen kiintiön puitteissa. Metsästäjällä on velvollisuus ilmoittaa alueellisen kiintiön puitteissa saaliiksi saatavista hylkeistä Suomen riistakeskukselle. Mikäli asetettu kiintiö täyttyisi ennen metsästysvuoden loppumista, Suomen riistakeskuksen on määrättävä metsästys päättyneeksi kyseessä olevalla kannanhoitoalueella.

Asetuksella sallittaisiin yhteensä enintään **425** itämeren norpan metsästys vain Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella kunakin metsästysvuonna. Kiintiö on 50 yksilöä suurempi kuin aiempina metsästysvuosina. Lounais-Suomen ja Suomenlahden kannanhoitoalueiden kiintiötä ei edelleenkään asetettaisi.

Metsästysasetuksen 5 § edellyttää, että itämeren norpan Itämerellä tapahtuvaa metsästystä varten on kiintiö eri kannanhoitoalueilla. Ajallisen haasteen kiintiön asettamisessa aiheuttaa se, että itämeren norpan metsästysaika on 16.4-31.12. eli metsästys jakaantuu kahdelle metsästysvuodelle (metsästysvuosi 1.8.-31.7.). Asetukset on pyritty saamaan voimaan siten, ettei katkoksia asetusten voimassaolossa juurikaan tule. Kaksivuotinen asetus mahdollistaa sen, että metsästys voi jatkua keskeytyksettä metsästysvuoden vaihtuessa ilman, että kiintiön voimassaoloon tulee katkosta.

Itämeren alueen laskentojen perusteella voidaan arvioida, että itämeren norpan laskentakanta on pelkästään Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella yli 20 000 yksilöä. Käytännössä aiemmin käytetty arvio laskennoissa nähtävien osuudesta (60-80 %) tuottaa aliarvion norppien kokonaismäärästä. Viimeisen runsaan kymmenen vuoden aikana laskentatulos on vaihdellut voimakkaasti. Vuoden 2015 laskentakannan huipussa Perämerellä jääpinta-alalta runsaasta 3000 nähdystä hylkeestä extrapoloitu lukumäärä oli 17 400 yksilöä. Laskennoissa tuskin nähtiin kaikkia laskentalinjojen kohdalle osuvia norppia, koska jokin osuus hylkeistä on aina vedessä. Täydentävässä lausunnossaan vuonna 2015 Luke arvioi oletuksella, että 90% norpista oli laskennan aikana laskettavissa, saatiin kokonaiskannan alarajaksi 19300 norppaa.¹ Ylärajaa ei pystytty arvioimaan, mutta määrän arvioitiin ylittävän 20 000 norppaa. Perämeren todellinen populaatiokoko lieenee yli 20 000 yksilöä, kun huomioidaan arvioitu laskentakannan pitkäaikainen keskimääräinen vuossittainen kasvu ja se, että kahtena keväänä laskentakanta on ollut jopa 16-17 000 norppaa. Vuoden 2024 lopulla on julkistettu uusi populaatioanalyysi itämerennorpista. Malli perustuu lentolaskennoista saatuihin runsausindekseihin, lisääntymis- ja ikärakennetietoihin, metsästyskiintiöihin sekä jään laajuuteen, kerättyinä sekä Suomesta että Ruotsista. Mallin mukaan itämerennorppien määrä Perämerellä vuonna 2024 on **20 000–36 000** yksilön välillä. Populaation vuossittainen kannan kasvu viimeisen kymmenen vuoden aikana on ollut **3,9-6,7 %**.²

¹ Perämeren itämeren norppakanta-arviokuvassa on vuoden 2015 kohdalla 19936. <https://www.luke.fi/fi/uutiset/hallikanta-itamerella-kasvaa-edelleen-pitka-jaatalvi-vaikutti-norppien-laskentaolosuhteisiin>

² Populaatioanalyysi johon viitataan on: Ersalman, M., Kunnasranta, M., Ahola, M., M. Carlsson, A., Persson, S., Bäcklin, B-M., Helle, I., Cervin, L., Vanhatalo, J. (2024). Integrated population model reveals human and environment driven changes in Baltic ringed seal (*Pusa hispida botnica*) demography and behavior. <https://arxiv.org/pdf/2408.08069>

Suomessa pyydettiin metsästysvuoden 2024-2025 aikana yhteensä 405 itämerennorppaa.³ Ruotsin kiintiö on 200 itämerennorppaa.⁴ Ruotsissa ajalla 1.5.2025-15.1.2026 on saatu saaliiksi tähän mennessä 68 itämeren norppaa.

Itämeren norpan kannanhoito perustuu hyljekantojen hoitosuunnitelmaan, jonka päivitys julkaistiin vuonna 2024.

1 Nykytila

Metsästyslain 10 §:n 2 momentin mukaan pyyntilupien ja alueellisen kiintiön nojalla sallittavan metsästyksen vuotuista saalismäärää voidaan rajoittaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Suomen riistakeskus myöntää pyyntiluvan sekä vastaa alueellisen kiintiön nojalla sallitun metsästyksen seurannasta.

Metsästykseseen on oltava pyyntilupa tai metsästyksessä on noudatettava maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyä alueellista kiintiötä, jos metsästyksestä aiheutuu muun kuin 26 §:ssä mainitun riistaeläin-lajin (hirvieläimet) kannan vaarantuminen tai jos riistaeläinlajin metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää.

Metsästysasetusta muutettiin vuonna 2021 siten, että itämeren norpan metsästykseseen ei enää tarvita Suomen riistakeskuksen myöntämää pyyntilupaa. Itämeren norppaa voidaan metsästää metsästysaikana alueellisen kiintiön puitteissa. Metsästysasetuksen 5 §:ssä (302/2021) säädetään, että itämeren norpan Itämerellä tapahtuvaa metsästystä varten on kiintiö seuraavilla alueilla: 1) Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalue, johon kuuluvat Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin maakuntaan kuuluvat merialueet; 2) Lounais-Suomen kannanhoitoalue, johon kuuluvat Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakuntaan kuuluvat merialueet; sekä 3) Suomenlahden kannanhoitoalue, johon kuuluvat Uudenmaan ja Kymenlaakson maakuntaan kuuluvat merialueet.

Saaliiksi saadusta yksilöstä on metsästysasetuksen mukaan ilmoitettava Suomen riistakeskukselle viimeistään kolmantena arkipäivänä siitä, kun yksilö on saatu saaliiksi. Ilmoituksessa on kerrottava: 1) metsästäjän metsästäjänumero ja yhteystiedot; 2) pyydystetyn itämeren norpan sukupuoli ja paino; 3) pyyntiajankohta; 4) pyyntipaikan koordinaatit. Kiintiön tultua täyteen Suomen riistakeskuksen on määrättävä itämeren norpan metsästys kannanhoitoalueella lopetettavaksi. Suomen riistakeskuksen määräyksestä on tiedotettava riittävän tehokkaasti. Metsästyksen lopettamisen katsotaan tulleen metsästäjien tietoon vuorokauden kuluttua määräyksen antamisesta. Suomen riistakeskuksen on toimitettava maa- ja metsätalousministeriölle tiedot itämeren norpan metsästyksestä kunkin kalenterivuoden päätyttyä.

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin mukaan poikkeuslupien ja 41 a §:n 4 momentissa tarkoitettun kiintiön nojalla pyydetävän saaliin vuotuista määrää voidaan rajoittaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja tai poikkeusluvan myöntämisperustetta rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Maa- ja metsätalousministeriöllä on siten toimivalta rajoittaa poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin määrää ja aluetta. Tässä tapauksessa ei ole tarpeen rajoittaa poikkeuslupien määrää, sillä niitä on haettu viime vuosina vain muutamia vahinkojen estämiseksi.

Suomen riistakeskukselle on annettu 1.3.2011 voimaan tulleilla metsästyslain muutoksilla toimivalta myöntää riistaeläinten pyynti- ja poikkeuslupia. Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jossa em. kaltaiset julkiset hallintotehtävät tehdään rikosoikeudellisella virkavastuulla. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö. Suomen riistakeskuksen toimintaa ohjaa myös tämä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella määräämä alueellisen kiintiön suurin sallittu saalismäärä ja aluetta koskeva rajoitus. Suomen riistakeskus ei voi poiketa näistä määristä.

³ Suomen riistakeskuksen väliraportti 21.5.2025 itämeren norpan kiintiömetsästyksen tuloksesta metsästysvuonna 2024-2025. VN/15591/2025.

⁴ <https://www.naturvardsverket.se/4964af/contentassets/b2df51a2c90e49b8a0147abc33523424/2025-03-27-beslut-skyddsjakt-vikare-2025-2026.pdf>

Itämeren norppa kuuluu luontodirektiivin liitteen V lajeihin. Luontodirektiivin 14 artiklassa säädetään liitteessä V olevista lajeista, jotka eivät ole yhtä tiukasti suojeltuja kuin liitteen IV lajit. Luontodirektiivi sallii liitteen V lajien metsästyksen. Direktiivin 14 artikla edellyttää kuitenkin, että liitteen V lajien suojelutason tilaa on aktiivisesti seurattava. Liitteen V riistaeläinlajeja ovat Suomessa susi poronhoitoalueella⁵ sekä euroopanmajava, halli, kirjohylje, itämeren norppa, hilleri, näätä ja metsäjänis. Näistä vain enää euroopanmajava on säädetty metsästysasetuksen 1 §:ssä pyyntiluvanvaraiseksi, sillä hallin ja itämeren norpan metsästys on säädetty metsästysasetuksen 5 §:ssä rajoitettavaksi alueellisen kiintiön puitteissa. Jos seuranta osoittaa sen tarpeelliseksi, on jäsenvaltion toteutettava tarpeellisia toimenpiteitä suojelutason turvaamiseksi. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla muun muassa lupajärjestelmä, rauhoitus aika sekä paikallinen tai väliaikainen rauhoittaminen. Itämeren norpalle on myös säädetty rauhoitus aika metsästysasetuksen 24 §:n 1 momentissa 1.1.–15.4. väliseksi ajaksi.

2 Luonnonvarakeskuksen arvio itämeren norpan laskentakannasta⁶

Itämerennorpat lasketaan huhtikuun puolivälin jälkeen viimeisiltä jäiltä linjalentolaskennoilla. Tasavälein sijoitetut laskentalinjat ovat satunnaisotos jääpinta-alasta. Norppalaskennassa saadaan siten tulokseksi otantaan perustuva arvio, sillä laskentalinjat kattavat osan jääalasta. Norppia lasketaan vuosittain niiden pääasiallisella levinneisyysalueella Perämerellä. Laskennoista vastaa Ruotsin luonnonhistoriallinen museo, mutta myös Luonnonvarakeskus osallistuu laskentoihin.

Kevään 2025 tulos on runsaat 8000 norppaa Perämerellä. Määrä on alempi kuin edellisenä vuonna (noin 14 000). Luonnonvarakeskus toteaa, että laskentatulokset on vaihdellut viimeisen kymmenen vuoden aikana voimakkaasti (10 000–15 000). Vaihtelu johtuu huhtikuussa tehtävän laskennan aikaisista jääolosuhteista.⁷ Vuoden 2024 lopulla julkaistun populaatioanalyysin mukaan itämerennorppien määrä Perämerellä on kasvanut vuoden 1988 noin 4 800 yksilöstä (95 %:n luottamusväli: 3 500–6 500) vuoden 2023 noin 26 700 yksilöön (20 400–35 800).⁸

3 Itämerennorppasaalis Suomessa metsästysvuosina 2024–2025 (Lähde: Suomen riistakeskuksen väliraportti)

Maa- ja metsätalousministeriön asetus itämerennorpan metsästyksestä alueellisen kiintiön nojalla metsästysvuosina 2023–2024 ja 2024–2025 (929/2023) on sallinut suurimmaksi metsästettävien norppien määräksi 375 yksilöä Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Lounais-Suomen ja Suomenlahden kannanhoitoalueilla itämerennorpan metsästys ei ole ollut sallittua.

Suomen riistakeskus on seurannut kiintiön nojalla saadun saaliin määrää ja reaaliaikaiset jäljellä olevat kiintiöt ovat olleet metsästäjien nähtävissä riistakeskuksen verkkosivulla osoitteessa <https://riista.fi>. Kiintiö meni nolliille sunnuntaina 11.5.2025.

Kiintiön täytyttyä Suomen riistakeskus keskeytti metsästyksen metsästysasetuksen 5 §:n 3 momentin nojalla sunnuntaina 11.5.2025 klo 13:50, ja tiedotti asiasta verkkosivuillaan ja Perämeren alueen medioille suunnatulla tiedotteella,

⁵ Susi on siirretty luontodirektiivin IV liitteestä V liitteeseen koko EU:n alueella kesäkuussa 2025, mutta lainsäädäntömuutokset ovat vielä kesken kansalliseen lainsäädäntöön.

⁶ <https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/tiedetta-ja-tietoa/merihylkeet>

⁷ <https://www.luke.fi/fi/uutiset/hallikanta-itamerella-kasvaa-edelleen-pitka-jaatalvi-vaikutti-norppien-laskentaolosuhteisiin>

⁸ <https://www.naturvardsverket.se/4964af/contentassets/b2df51a2c90e49b8a0147abc33523424/2025-03-27-beslut-skyddsjakt-vikare-2025-2026.pdf> katso sivu 8.

joka julkaistiin pian muun muassa YLE:n sivuilla.⁹ Suomen riistakeskuksen määräykset julkaistiin samaan aikaan sekä suomeksi että ruotsiksi.¹⁰

Metsästysasetuksen 5 §:n 3 momentin mukaan määräyksestä metsästyksen lopettamiseksi on tiedotettava riittävän tehokkaasti ja lopettamisen katsotaan tulleen metsästäjien tietoon kolmen vuorokauden kuluttua määräyksen antamisesta. Tiedottamisen ja metsästäjien omatoimisen kiintiön seurannan voi luonnehtia kiintiön ylityksestä (ylitys 30 norppaa) huolimatta onnistuneen hyvin, erityisesti kun todetaan, että viimeisten kolmen päivän aikana saalista kertyi 105 yksilöä ja pyynnin keskeyttäminen ajoittui sunnuntaille.

4 Esityksen vaikutukset

Esitettävä 425 itämeren norpan suurin sallittu saalismäärä on 50 yksilöä suurempi kuin edellisenä vuonna on asetettu ja sallittua vain Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella. Asetus esitetään annettavaksi kuten aiemminkin kahdeksi vuodeksi, vaikka mahdollisuus olisi tehdä myös kolmivuotinen asetus. Kiintiön nostamisen tarvetta voidaan arvioida uudelleen ensi kesänä metsästysvuodelle 2026-2027. Asetusta voidaan muuttaa myös siinä tapauksessa, että kannan kehitys edellyttää kiintiön pienentämistä. Itämeren norpan metsästyksen ei tarvita Suomen riistakeskuksen myöntämää pyyntilupaa, vaan itämeren norppia voidaan metsästä metsästysaikana alueellisen kiintiön puitteissa eli ns. keskeytysmetsästyksenä. Tämä vähentää byrokratiaa ja tarjoaa metsästäjille paremmat mahdollisuudet pyyntiin lähdölle keliolosuhteiden niin salliessa. Keskeytysmetsästys on osoittanut toimivuutensa karhun metsästyksessä poronhoitoalueella ja hallinmetsästyksessä eikä järjestelystä ole ollut ongelmia myöskään itämeren norpan metsästyksessä.

Saaliiksi saadusta yksilöstä on metsästysasetuksen mukaan ilmoitettava Suomen riistakeskukselle viimeistään kolmantena arkipäivänä siitä, kun yksilö on saatu saaliiksi. Ilmoituksessa on kerrottava: 1) metsästäjän metsästäjänumero ja yhteystiedot; 2) pyydystetyn itämeren norpan sukupuoli ja paino; 3) pyyntiajankohta; 4) pyyntipaikan koordinaatit. Kiintiön tultua täyteen Suomen riistakeskuksen on määrättävä itämeren norpan metsästys kannanhoitoalueella lopetettavaksi.

Metsästyksen saalismäärään vaikuttavat vaikeuttavasti erityisesti vaikeat sää- ja jääolosuhteet, hylkeenpyynnin korkeat kustannukset ja niiden kallistuminen polttoaineen hinnan nousun johdosta, alueelliset metsästysrajoitukset (mm. suojelualueet) sekä hylkeenpyynnin vaikeus.

Perämeren itämeren norppakanta on kasvanut tasaisesti 1980-luvun lopulta saakka ja itämeren norppakannan nykyinen koko ja kannan kehitys mahdollistivat rajoitetun ns. kannanhoidollisen metsästyksen Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella alkaen metsästysvuodesta 2015–2016 ja tätä on tarkoitus jatkaa.

Itämeren norppakannan hoidon tavoitteena on elinvoimaisen kannan saavuttaminen kannanhoitoalueittain ja levittäytyminen uusille alueille. Perämerellä norppa pystyy säilymään elinvoimaisena pitkälläkin aikavälillä ja sillä on riittävästi elinympäristöä. Lentolaskentatulokset ovat osoittaneet, että aiemmat kanta-arviot ovat olleet aliarvioita ja kokonaiskannan ylärajaa ei tiedetä, mutta kokonaiskannan alaraja lieenee yli 20 000 norppaa ja vuosittainen kannan kasvu viimeisen kymmenen vuoden aikana on ollut 3,9-6,7 %. Populaatioanalyysin johtopäätöksenä on tultu tulokseen, että kanta on välillä 20 000-36 000 yksilöä Perämerellä. Itämeren norppakanta kasvaa keskimäärin viisi prosenttia vuodessa, joten kantaan tulee lisää hylkeitä yli 1 000-1900 norppaa joka vuosi. Esityksessä on otettu huomioon, että myös Ruotsi metsästä itämerennorppia 200 yksilön kiintiöllä. Ruotsissa metsästysaika on 1.5.-31.1. Kiintiöiden valmistelussa on vaihdettu tietoja Ruotsin ja Suomen viranomaisien välillä ja maa- ja metsätalousministeriöllä on säännöllisesti kokouksia sekä Naturvårdsverketin että Näringsdepartementin kanssa, joissa hyljekysymyksiä sivutaan. Nyt esitettävä 425 itämeren norpan kiintiö ei toteutuessaan vaikuta heikentävästi itämeren norppakantaan edes yhdessä Ruotsin kiintiön (200) kanssa, mutta saattaa leikata kasvun pois.

⁹ <https://yle.fi/a/74-20161075>

¹⁰ <https://riista.fi/itaeren-norpan-metsastys-peramerella-on-paattynyt-2/>
<https://riista.fi/sv/jakten-pa-ostersjovikare-ar-avlyst-2/>

Kalastuslain 62 §:n mukaan ilmoitus säännöksessä tarkoitettusta sivusaaliista tulee pyydyksen haltijan tehdä viipymättä Luonnonvarakeskukselle ja sen tekeminen koskee sekä elävänä että kuolleena pyydyksistä löytyneitä eläimiä. Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti tulee olemaan myös rangaistavaa (KL 118§ kalastusrikkomus).

Maa- ja metsätalousministeriön teettämä vanhan kannanhoitosuunnitelman toteutumisen arvioinnin (Maa- ja metsätalousvaliokunta 21.9.2018) mukaan tavoitteet ovat hylkeiden suojelun osalta saavutettu hyvin eteläisiä norpan lisäntymisalueita lukuun ottamatta. Kalastuselinkeinon ja kasvavien hyljekantojen yhteensovittaminen ei ole onnistunut toivotusti ja erityisesti rannikkokalastuksen turvaamiseksi tulee löytää uusia keinoja. Merihylkeet olivat aiemmin paljon arvostetumpia riistaeläimiä, mutta EU:n asettaman hyljetuotteiden kauppakiellon johdosta arvostus on alkanut heikentyä voimakkaasti. Suomen hallitus onkin raportoinut kirjallisesti ja suullisesti EU:n komissiolle ja jäsenmaille hyljetuotteiden kaupan kieltävän lainsäädännön haitallisista vaikutuksista kalavaraille, kalastukseen, metsästykseseen sekä metsästyskulttuuriin.¹¹ Suomi on todennut komissiolle, että hyljetuotteiden kauppakielto on jyrkässä ristiriidassa luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja on aiheuttanut ongelmia Suomen ja Itämeren alueen usean muun jäsenvaltion rannikkokalastukselle. Hylkeiden kasvavat kannat ovat heikentäneet turskakantoja muun muassa loistartuntojen seurauksena. Hylkeillä (halli ja itämerennorppa) on myös haitallinen vaikutus tärkeisiin ja monissa tapauksissa heikentäviin lohi- ja meritaimenkantoihin. EU:n hyljetuotteiden kauppakielto on vaikeuttanut hyljekantojen säätelyä, koska saalista ei ole mahdollista hyödyntää muutoin kuin metsästäjien omassa taloudessa. Suomi on tuonut esille, että EU:n olisi vakavasti harkittava hyljetuotteiden myynnin kieltävän asetuksen muuttamista kiellosta kalastukselle ja pyyntikulttuurille aiheutuvien huomattavien kielteisten sosioekonomisten vaikutusten lieventämiseksi.

Useimmilla jäsenvaltioilla ei ole hyljekantoja alueillaan. EU:n pohjoisissa jäsenvaltioissa (Ruotsissa, Suomessa ja Tanskassa) ja Virossa kasvavat hyljekannat ovat ongelma kalastajille ja näissä maissa ollaan tyytymättömiä siihen, ettei meren luonnonvarojen hallinnointia koskeva poikkeus sisälly enää hyljetuotteiden kaupasta annettuun EU:n asetukseen, mistä syystä hylkeenpyytäjät eivät saa asettaa näin saatuja hyljetuotteita laillisesti EU:n markkinoille. Tanska ja Grönlanti ovat argumentoineet, että vaikka tuontikielto ei koske inuiittiyhteisöjen tai muiden alkuperäisyhteisöjen harjoittamasta hylkeenpyynnistä peräisin olevia tuotteita, grönlantilaisten hylkeennahkojen myynti EU:n markkinoille on kielon myötä vähentynyt selvästi. EU:n järjestelmällä on siten ollut haitallisia vaikutuksia myös inuiittiyhteisöihin ja muihin alkuperäisyhteisöihin.¹²

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa 20.6.2023¹³ on Itämeren hylkeiden osalta seuraavat kirjaukset:

- Hylkeiden metsästystä merialueilla tehostetaan vaelluskalakantojen turvaamiseksi ja ammattikalastajien toimintaedellytysten parantamiseksi.
- Hallitus toimii aktiivisesti Euroopan unionissa, jotta Suomi saa poikkeusluvan hyljetuotteiden kaupalliseen hyödyntämiseen.
- Metsästyksen ja luonnonsuojelun välistä vastakkainasettelua torjutaan, eikä metsästysmahdollisuuksia kavenneta perusteetta esimerkiksi luonnonsuojelualueilla.

Itämeren norppakannan nykyinen koko ja kehityssuunta mahdollistavat rajoitetun metsästyksen Perämerellä. Lajia aiemmin haitanneesta kohdunkuroumasairaudestaan ei ole tietoa kuin vanhoista yksilöistä. Itämeren norpan metsästys ehkäisee jonkin verran ammattikalastajien pyydyksille aiheuttamien vahinkojen syntymistä ja voi parantaa jonkin verran ammattikalastajien toimintaedellytyksiä. Esitys voi myös jossain määrin vähentää kalastajille valtion varoista maksettavia vakuutustuksia (laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuksesta 998/2012). Keskeisempää on kuitenkin linjan jatkaminen, että itämeren norpan aiheuttamat vahingot otetaan tosissaan ja niihin vastataan. Esitys todennäköi-

¹¹ <https://circabc.europa.eu/ui/group/3f466d71-92a7-49eb-9c63-6cb0fadb29dc/library/eb5f12d8-6526-4ff6-8613-06bf94285ca8/details>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1578667308224&uri=COM%3A2020%3A4%3AFIN>

¹³ <https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/>

sesti pienentää itämeren norpasta aiheutuvaa sosiaalista konfliktia ja mahdollisesti nostaa itämeren norpan arvoa vahinkoeläimestä kohti arvostettua riistalajia, vaikkakaan hyljekauppakiellon johdosta olemassa olevaa resurssia ei voi täysimääräisesti hyödyntää muutoin kuin metsästäjien omassa taloudessa.

Poikkeuslupan saaminen Suomelle hylkeiden kaupalliseen hyödyntämiseen onkin huomattavasti vaikeampaa tai jopa mahdotonta, koska asetukseen ei sisälly poikkeusmahdollisuutta. Asetus (EY) N:o 1007/2009 koskee kaupallisesta ja laajamittaisesta pyynnistä peräisin olevia hyljetuotteita. Inuiitti- ja muiden alkuperäisyhteisöjen harjoittamasta hylkeenpyynnistä peräisin olevien tuotteiden kauppa on sen sijaan sallittua. Asetuksella sallittiin alun perin myös sellainen pyynti, jota harjoitettiin ainoastaan meren luonnonvarojen kestävä hallinnon vuoksi. Vuonna 2010 Kanada ja Norja käynnistivät riitojenratkaisumenettelyt Maailman kauppajärjestössä (WTO) perusasetusta ja sen alkuperäistä täytäntöönpanoasetusta (EU) 737/2010 vastaan. Vuonna 2013 WTO totesi, että salliessaan tiettyjen hyljetuotteiden saattamisen EU:n markkinoille inuiittipoikkeuksen ja meren luonnonvarojen hallinnointia koskevan poikkeuksen perusteella hyljetuotteiden kauppaa koskeva EU:n järjestelmä haittasi kanadalaisten ja norjalaisten tuotteiden kilpailumahdollisuuksia suhteessa grönlantilaisiin tuontituotteisiin ja EU:ssa tuotettuihin hyljetuotteisiin. EU –maista ainoastaan Suomea ja Ruotsia koskeva asetuksen poikkeusmahdollisuus todettiin siis WTO:ssa Kanadan ja Norjan pyyntiä syrjiväksi. Poikkeusmahdollisuus eli sellaisten hyljetuotteiden kauppa, jotka olivat peräisin meren luonnonvarojen kestävä hallinnointiin liittyvästä hylkeenpyynnistä, kiellettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2015/1775. Asetuksella hyljetuotteiden kauppaa koskevaa EU:n järjestelmää muutettiin poistamalla meren luonnonvarojen hallinnon vuoksi harjoitettavaa pyyntiä koskeva poikkeus, koska tällaista hylkeenpyyntiä pidettiin käytännössä vaikeana erottaa laajasta, pääasiassa kaupallisista syistä harjoitettavasta pyynnistä.

Itämeren hylkeiden täydellinen myyntikielto voidaan katsoa olevan seurausta kansainvälisestä eläinoikeuksien puolustamisesta. Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan hyljekauppakiellosta poikkeamiselle ei ole juurikaan mahdollisuuksia, koska poikkeaminen on ollut jo WTO:n käsittelyssä, todettu syrjiväksi ja poistettu. Hyljekauppakielloa ei todennäköisesti voida purkaa ilman, että suoraan sovellettava asetus kumottaisiin, mitä ei ole realistista odottaa ainakaan lähitulevaisuudessa. EU:n komissiolta odotetaan ratkaisuehdotuksia tilanteen korjaamiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että EU:n hyljetuoteasetuksen lamaannuttamaa kiinnostusta hylkeenmetsästyksen tulisi pyrkiä elvyttämään kansallisella sääntelyllä. Tämä voitaisiin toteuttaa lievittämällä nykyisiä merellisiä luonnonsuojelualueita koskevia rauhoitussäännöksiä sekä sallimalla hylkeiden metsästys suunnitteilla olevissa suojelualueiden laajennus- ja perustamishankkeissa Selkämeren kansallispuiston tapaan.

Vuonna 2024 valmistui Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelma ([MMM julkaisu 2024:22](#)). Se on päivitys vuoden 2007 suunnitelmasta. Hoitosuunnitelman päivitti vuoden 2018 aikana Suomen riistakeskus ja se viimeisteltiin maa- ja metsätalousministeriössä.

Esityksen vaikutukset hylkeiden aiheuttamiin vahinkoihin kalastuselinkeinolle on vaikea arvioida itämeren norpan osalta, koska Luonnonvarakeskuksen vahinkotutkimukset eivät ole eritelleet hyljelajeja. Vuonna 2017 aloitettu Itämeren hylje- ja merimetso -hanke teki yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa 2018 haastattelututkimuksen, jonka tavoitteena oli tarkastella hylkeiden ja merimetsojen vaikutuksia Itämeren rannikon pienimuotoiselle kalastuselinkeinolle. Raportissa esitellään keskeisiä tuloksia, jotka perustuvat kuudessa Itämeren maassa kerättyyn 219 kalastaja-haastattelun aineistoon. Raportin mukaan hylkeet ja merimetsot aiheuttavat usein vakavia ongelmia kalastuselinkeidon jatkuvuudelle. Kalastajien mukaan hylkeet haittaavat rannikkokalastusta yleensä enemmän kuin merimetsot, joskin tilanne vaihtelee alueellisesti. Tulokset kertovat myös vaikutusten monimuotoisuudesta sekä niiden monimutkaisuuksista ja epävarmuuksista. Hylkeet aiheuttavat kalastajien mukaan useammin suoria vaikutuksia kuten kalansaaliiden vähentämistä sekä pyydysten ja kalojen vaurioittamista.¹⁴

¹⁴ The impacts of seals and cormorants experienced by Baltic Sea commercial fishers. Natural resources and bioeconomy studies 77/2019 https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/544854/luke_luobio_77_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y&fbclid=IwAR2cHrHn1ONAWu_p96PRGRVkdE6Ys_k_5dz9P6nTaV6ECfEaCCRFuQL6CPg

Ammattikalastajahaastattelussa suomalaiset kalastajat ilmoittivat kärsivänsä huomattavia vahinkoja ja hyljeongelman olevan vakava nimenomaan Perämerellä. Vaikka ammattikalastajien haastattelussa ei eroteltu, tuleeko vahinko hallista vai norpasta, niin yksittäiset kalastajat Perämerellä raportoivat, että vahinkoa aiheuttaa nimenomaan norppa.

Itämeren norpilla ei ole tutkimuksissa havaittu samanlaista pienelle alueelle kohdistuvaa saalistuspaikkauskollisuutta kuin hallilla. Tämän vuoksi yksilöiden poisto pyydysten läheisyydestä ei ole tehokas keino norppien aiheuttamien vahinkojen vähentämiseen¹⁵.

5 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Esitysluonnoksesta pyydettiin lausuntoja ajalla 12.6.-14.7.2025 seuraavilta tahoilta: ympäristöministeriö, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus (LUKE), Suomen ympäristökeskus (SYKE), Suomen Luonnonsuojeluliitto (SLL), Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK), Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), WWF Suomi, Suomen Metsästäjälitto ry, Natur och Miljö rf., Luonto-Liitto, Suomen Ammattikalastajaliitto (SAKL), Kalatalouden Keskusliitto (KKL), Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö, Suomen Hylkeenpyytäjät ry ja Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry, Intresseföreningen för en levande skärgård rf, Pohjois-Perämeren Ammattikalastajat ja Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalous-alue. Lausuntoja asetusluonnoksesta annettiin yhteensä 15, joissa todettiin itämeren norpan osalta seuraavaa:

Metsähallitus tukee esitystä itämerennorpan metsästyskiintiön nostamisesta. Kannan arviointitieto on tarkentunut ja hoitosuunnitelma päivitetty, mikä luo hyvän perustan kiintiön asettamiselle. Metsähallitus katsoo, että esitetty verotus on enintään norppakannan vuosikasvun suuruusluokkaa ja linjassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa. On tärkeää, että valmistelussa on huomioitu myös Ruotsin kiintiö. Metsästys rajautuu tiheimpiin esiintymisalueisiin, eikä Suomen eteläisille merialueille esitetä kiintiötä, mikä on perusteltua niiden vähälukuisuuden vuoksi. Kahden vuoden asetusjaksoa pidetään tarkoituksenmukaisena, mutta Metsähallitus korostaa, että asetusta tulee voida muuttaa myös kiintiön pienentämiseksi, mikäli kannan kehitys sitä edellyttää. Koska norppa on pesinnässään riippuvainen jäädä, ilmastonmuutos tekee siitä erityisen haavoittuvan. Metsähallitus ehdottaa, että Suomen riistakeskus lisäisi viestintää metsästyskauden aikana kiintiön täyttymisen lähestyessä, jotta ylityksiltä, kuten keväällä 2025 tapahtui, välttyttäisiin.

MTK korostaa hylkeiden aiheuttamia vakavia vahinkoja erityisesti kalankasvatukselle ja kalastukselle Perämerellä. Norppa on erityisen ongelmallinen laji, ja MTK kannattaa metsästyskiintiön kasvattamista. Kuluneella kaudella kiintiö ylittyi 30 yksilöllä, mikä kertoo metsästyspaineen suuruudesta. MTK pitää kiintiön korottamista tarpeellisenä jo nyt, ja katsoo, että kiintiötä tulisi kasvattaa hallitusti vuosittain. MTK:n mukaan norppakannan vuosikasvu on noin 1000 yksilöä, joten nykyinenkin metsästys jättää kasvulle tilaa. Esitetty kiintiö vastaa hallitusohjelman linjauksia kalatalouselinkeinon turvaamisesta ja vaelluskalojen suojelusta. MTK tukee myös hyljetuotteiden EU-kauppakiellon kumoamista tai poikkeuslupan saamista Suomelle, sillä kieltä haittaa kestävä luonnonvarojen käyttöä.

Luonnonvarakeskus (Luke) pitää hyvänä, että kiintiö kohdistuu vain Perämeren–Merenkurkun alueelle. Luke huomauttaa, että metsästyksellä on osoitettu olevan vaikutus kannan kasvuun ja suosittelee tehokkaampaa viestintää kiintiön toteumasta sekä harkittavaksi saalisilmoitusajan lyhentämistä. Metsästyksen vaikutus tulee ottaa huomioon myös uhanalaisuusarvioissa. Ilmastonmuutos vaikeuttaa kannanarviointia ja luo lisäuhkia kannan selviytymiselle, joten ihmislähtöistä poistumaa on säädeltävä tarkasti. Luke pitää tärkeänä, että metsästyspoistumaa suunnitellaan yhdessä Ruotsin kanssa. Lisäksi Luke esittää, että metsästetyistä yksilöistä olisi velvollisuus kerätä näytteitä seuranta varten.

Suomen ympäristökeskus (SYKE) toteaa, että kanta on yli 20 000 yksilöä ja ollut kasvussa viimeisen vuosikymmenen ajan. SYKEN mukaan ehdotettu metsästys ei vaaranna kannan elinvoimaisuutta, eikä sillä ole huomautettavaa asetusluonnokseen.

¹⁵ <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/riista/hylkeet/hylkeet-ja-kalastus/>

Ympäristöministeriö muistuttaa, että itämerennorppa on edelleen silmälläpidettävä laji ja sen suojelutaso on epäsuotuisa. Ministeriö huomauttaa, ettei asetuksessa ole mainintaa mahdollisuudesta pienentää kiintiötä kannan kehityksen perusteella, vaikka tämä olisi tärkeää. Lisäksi muistiossa tulisi esittää tietoa metsästettyjen yksilöiden sukupuoli- ja ikäjakaumista vaikutusten arvioimiseksi. Luonnonvarakeskuksen tiedot viittaavat siihen, että kannan kasvu ei välttämättä ole niin nopeaa kuin muistiossa esitetään. Ilmastomuutoksen ja merituulivoimalahankkeiden vaikutukset jääolosuhteisiin uhkaavat lisääntymisympäristöjä, mikä voi vaikuttaa kannan kehitykseen. Ministeriö ei kannata kiintiön nostoa ja painottaa, että Saaristomeren ja Suomenlahden kantojen huono tila vaatii kiireellisiä suojelutoimia. Sivusaa-
liiksi jäämistä on ehkäistävä kalastusrajoituksin ja välinekehityksellä. Lisäksi on tärkeää mahdollistaa suojelualueiden perustaminen tai liikkumisrajoitukset eteläisten kantojen suojelemiseksi.

Kalatalouden Keskusliitto kannattaa kiintiön nostoa 50 yksilöllä, mutta pitää tärkeänä, että kiintiön mahdollinen korottaminen seuraavalle metsästysvuodelle on mahdollista. Keskusliitto korostaa myös tarvetta lieventää luonnonsuojelualueiden metsästysrajoituksia. EU:n asettaman hyljetuotteiden kauppakiellon purkamiseksi on jatkettava työtä.

Suomen Metsästäjäliitto pitää kiintiön nostoa 425 yksilöön perusteltuna, sillä se ei rajoita olennaisesti yli 20 000 yksilön kannan kasvua. Metsästys palvelee myös kalastuselinkeino suojelua ja kalalajien olosuhteiden parantamista. Muiden alueiden jääminen kiintiön ulkopuolelle ja asetuksen kahden vuoden voimassaolo ovat Metsästäjäliiton mukaan perusteltuja.

Natur och Miljö vastustaa metsästystä esitetyn 425 yksilön kiintiön mukaisesti. Järjestö pitää ristiriitaisena, että ilmastomuutoksen uhkaa korostetaan muistiossa, mutta samalla metsästystä lisätään. Nykyiset ongelmat kalastuksen ja hylkeiden välillä johtuvat pääosin rehevöitymisen aiheuttamasta kalakantojen heikkenemisestä. Siksi rehevöitymisen vähentäminen olisi järjestön mukaan kestävämpi ratkaisu kuin metsästys. Natur och Miljö huomauttaa myös, että HELCOMin uusin arvio (2025) osoittaa norpan tilanteen huonontuneen eteläisillä alueilla, ja että Botnian norppakanta on edelleen uhanalainen (VU). Siksi järjestö ei näe perusteita metsästykselle. Sen sijaan se kannattaa kalastajille kohdennettua tukea ja kannustaa sellaisten välineiden käyttöön, jotka ovat turvallisempia norpille.

Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto kannattaa kannanhoidollisen metsästyskiintiön nostoa 425 yksilöön Perämeren–Merenkurkun alueella ja pitää suuntaa oikeana. Norppien aiheuttamat vahingot kalastukselle ja vaelluskalakan-
noille kasvavat jatkuvasti, ja erityisesti rannikkokalastus Perämerellä kärsii tilanteesta merkittävästi.

Liiton mukaan itämerennorppakanta Perämeren–Merenkurkun alueella on yli 20 000 yksilöä ja voi olla jopa 36 000. Kanta kasvaa vuosittain vähintään 1 000 yksilöllä. Näin ollen liitto esittää, että kiintiötä nostetaan 750 yksilöön alueella – tämä ei vaarantaisi kannan elinvoimaisuutta, vaikka Ruotsinkin kiintiöt otettaisiin huomioon. Tavoitteena tulisi olla kannan kasvun pysäyttäminen.

Liitto ehdottaa myös metsästysajan aikaistamista huhtikuun alkuun, koska keväinen jäidenlähtö on aikaistunut, ja kuu-
tit vieroitetaan jo ennen huhtikuun puoliväliä. Nykyinen kiintiö on liiton mukaan ristiriidassa MMM:n vaelluskaloihin liittyvien strategioiden kanssa, sillä hylkeet haittaavat vaellussiaan mädinhankintaa sekä vaikuttavat negatiivisesti muiden vaelluskalojen, kuten lohien ja taimenen, kantoihin.

Liitto vaatii, että metsästys sallitaan myös Perämeren kansallispuiston alueella, erityisesti koska aiemmin voimassa ollut asetus mahdollisti poikkeusluvin hylkeiden määrän sääntelyn. Hylkeenpyyntiä pitäisi elvyttää siten, että nykyisiä merellisten luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännöksiä lievennetään ja hylkeenpyynti sallitaan Selkämeren kansallispuiston tapaan. Missään nimessä uusia hylkeidensuojelualueita ei saa perustaa esimerkiksi Natura-verkoston laajentamisen yhteydessä.

Lisäksi liitto korostaa hyljesaalin hyödyntämisen tärkeyttä. Hyljetuotteiden kauppakielto estää luonnonvarojen järkevän käytön, vaikka tuotteiden, kuten traanin ja nahan, käyttö on osa Perämeren kulttuuriperintöä. Pienimuotoisen kaupallisen käytön salliminen lisäisi lajien arvostusta ja tukisi perinteistä hylkeenpyyntikulttuuria sekä kalastajien taloutta.

Suomen riistakeskus pitää asetusluonnoksen periaatteita ja tavoitteita tarkoituksenmukaisina ja perusteltuina. Kiintiöön perustuva keskeytysmetsästys vähentää brokratiaa, tekee pyynnin joustavammaksi ja on jo osoittautunut toimivaksi itämerennorpan ja harmaahylkeen pyynnissä. Esitettävä 425 kiintiö ei vaikuta heikentävästi itämerennorppakantaan, vaan on sopivan kokoinen. Saalismäärä voisi itämerennorppakannan koko ja tuottavuus huomioiden olla suurempikin ilman että se vaikuttaisi heikentävästi lajin kantaan.

Suomen Ammattikalastajaliitto (SAKL) korostaa, että norppa on merkittävin rannikkokalastuksen haittatekijä ja uhkaa kotimaisen luonnonkalan tarjontaa. Jos hyljeongelmaa ei ratkaista, hallitusohjelmien tavoitteet kotimaisen kalan käytön lisäämiseksi jäävät toteutumatta, erityisesti merialueilla. Norppakanta on kasvanut myös Selkämerellä ja haittaa erityisesti verkkokalastusta.

SAKL pitää nykyistä alueellista kiintiötä (425 yksilöä) kannatettavana, mutta riittämättömänä. Kiintiö tulisi kaksinkertaistaa ja metsästystä tehostaa esimerkiksi taloudellisella tuella. Myös asetuksen kaksivuotisuus saa kannatusta.

SAKL tukee ministeriön esitystä rauhoitussääntöjen lieventämisestä merellisillä luonnonsuojelualueilla ja metsästyksen sallimisesta uusilla suojelualueilla Selkämeren kansallispuiston mallin mukaisesti. Hyljetuotteiden kauppakieltoa tulee edelleen pyrkiä lieventämään EU-tasolla.

Vuoden 2024 hyljekantojen hoitosuunnitelman mukaisia toimia tulee edistää erityisesti Perämeren–Merenkurkun alueella, jossa verkkokalastusta on runsaasti ja hylkeiden aiheuttamien vahinkojen estäminen on vaikeaa. Norppakannan säätely on välttämätöntä, ja tilanteessa voidaan joutua turvautumaan valtion palkkaamiin metsästäjiin.

WWF katsoo, että Esitetyn kokoinen metsästyskiintiö (MMM:n esitys Suomen kiintiöksi 425 + Ruotsin kiintiö 200, yhteensä 625 itämerennorppaa) on liian suuri Perämeren norppakannan kokoon ja ilmastonmuutoksen norpalle tuomaan nopeasti kasvavaan uhkaan nähden. Esityksen mukainen kokonaiskiintiö voi leikata MMM:n arvion mukaan toteutuessaan kannan kasvun kokonaan. Näin suuri metsästysverotus on ristiriidassa luontodirektiivistä johdettavien veloitteiden kanssa pitää itämerennorppa suotuisalla suojelun tasolla ja toteuttaa tarvittaessa tarvittavia toimenpiteitä tämän varmistamiseksi (luontodirektiivin 14 artikla). Lisäksi esitetty metsästysverotus on ristiriidassa sen kanssa, että norppakannan hoidon tavoitteena on norpan levittäytyminen uusille alueille. Ruotsin viranomaisten laatiman Potential Biological Removal (PBR) -mallinnuksen mukaan maksimaalinen ihmisen aiheuttama itämerennorppien kuolleisuus Ruotsissa ja Suomessa yhteensä olisi alle 443 yksilöä vuodessa. Koska Ruotsi on jo asettanut 200 norpan kiintiön, tulee Suomen sallia korkeintaan suunnilleen vastaavan suuruinen kiintiö. Se tulee asettaa kokonaisverotuksen kiintiöksi, josta vähennetään mahdolliset vahinkoperusteiset poikkeusluvut sekä tietoon tulleet kalanpyydyksiin tai salametsästyksessä kuolleet norpat. Jatkossa kestävä metsästyskiintiöt tulee sopia tasapuolisesti Suomen ja Ruotsin yhteisen kannanhoitosuunnitelman ja PBR-mallinnuksen pohjalta. Itämerennorppakannan kehitykseen liittyvän epävarmuuden takia Suomen tulee yhteistyössä Ruotsin kanssa osana yhteistä kannanhoitoa tehostaa Perämeren norppalaskentoja siten, että mahdollisimman pian järjestetään tehostettu laskenta, jossa kateetaan mahdollisimman suuri osa jääpinta-alasta-

Suomen luonnonsuojeluliitto (SLL) toteaa, että itämerennorppa on norpan vain Itämeressä elävä alalaji, jonka suojelusta ja kannanhoidosta vastaavat pääosin Suomi ja Ruotsi, joiden alueella elää noin 90 % kannasta. Itämerennorppa ei ole toipunut 1900-luvun tapporahapyynnin ja ympäristömyrkköjen aiheuttamasta romahduksesta – nykykanta on vain noin kymmenesosa vuosisadan alun tasosta.

Norppa on arktinen hylje, ja ilmaston lämpeneminen vaikeuttaa jo nyt sen lisääntymistä, erityisesti Suomenlahden, Saaristomeren ja Riianlahden alueilla. Myös Perämeren jäät ovat olleet heikkoja; esimerkiksi vuonna 2020 jäättilanne oli lisääntymiskaudella poikkeuksellisen huono. Jäättilanteen vaihtelu vaikuttaa laskentoihin, eikä viimeisen kymmenen vuoden aineisto ole vertailukelpoista aiempien kanssa. Vastikään tehty mallitus ei muuta tätä, sillä se ei selitä, miksi odotettua kasvua ei havaita laskennoissa. Laskennat kuvastavat liikaa olosuhteiden vaihtelua, mikä hankaloittaa kannanhoitoa. Tässä tilanteessa ainoa mahdollinen toimintatapa on varovaisuusperiaatetta noudattava metsästyskäytäntö.

Ruotsin meri- ja vesiviranomainen on mallintanut suurimman mahdollisen ihmisen aiheuttaman kuolleisuuden Perämerellä. Tuloksen mukaan yläraja olisi 443 norppaa (Suomi ja Ruotsi yhteensä). Tämän perusteella Ruotsi on pienentänyt kiintiötään ensin 350 ja sittemmin 200 yksilöön. Lausunnolla olevan esityksen mukaan Suomessa kiintiö olisi kuitenkin 425 norppaa – 50 enemmän kuin aiemmin. Kun Ruotsin kiintiö on 200, ehdotettu yhteismäärä ylittää kestävän pyynnin rajan. Lisäksi kiintiö annettaisiin kahdelle metsästysvuodelle. Tämä vaarantaisi norppakannan tilan ja lisäisi vastakkainasettelua metsästyksen ja luonnonsuojelun välillä.

SLL esittää, että:

- Suomi asettaa tutkimuksen suosituksen mukaisesti kiintiön vain metsästysvuodelle 2025–2026.
- Suomi asettaa metsästysvuodella 2025–2026 korkeintaan samansuuruisen kiintiön kuin Ruotsi eli yli puolittaa kiintiön ehdotetusta
- Suomi pyrkii neuvotteleman Ruotsin kanssa yhteisen pyydetävän PBR-analyysin myöhemmin tarkentamisen maksimimäärän jakamisesta
- Suomi pyrkii Ruotsin kanssa tehostamaan huomattavasti norppalaskentoja ja muuta norppatutkimusta

Suomen hylkeenpyytäjät ry:n mukaan norpan kiintiöpyynti sujui lähes ongelmitta ilmoitusmenettelyllä. Kiintiön täytymisajankohtaan osuneet hyvät pyyntiolosuhteet huomioitiin hyvin, ja pieni ylitys johtui puutteellisista puhelin- ja verkkoyhteyksistä. Nyt ehdotettu 425 norpan kiintiö osoittaa varovaisuutta, eikä nykyisillä lupamäärillä vaaranneta kannan kasvua. LUKE:n mukaan Perämerellä on 20 000–36 000 norppaa ja kanta kasvaa vuosittain 3,9–6,7 %, mikä ennustaa kannan kaksinkertaistumista kymmenessä vuodessa. Ehdotamme kiintiön nostamista 500 norppaan.

Hylkeenpyynnin turvallisuus on noussut esiin useiden merivartioston pelastustehtävien myötä. Vaikka tilanteissa ei ollut varsinaista hätää, kokemattomuus oli ilmeistä. Pelkkä metsästäjien määrääminen merelle ei riitä; saalismäärät eivät lisäänty, mutta vaaratilanteet yleistyvät. Tarvitaan järjestelmä, joka varmistaa perusosaamisen merenkulusta, jäillä liikkumisesta ja pyyntikulttuurista.

Pyyntikulttuuri perustuu vuosisatojen hiljaiseen tietoon ja yhteisiin pelisääntöihin, joita ei aina nykyisin noudateta. Esimerkiksi jälle jätetyt hylkeet eivät kuulu perinteiseen toimintatapaan — saalis tulisi hyödyntää. EU:n hyljetuotteiden kauppakielto on lisännyt rannikon väestön turhautumista ja muuttanut hylkeen arvokkaan riistaeläimen sijaan pelkäksi tuholaiseksi.

Hylkeenpyytäjien koulutusta on lisättävä. Norpan pyyntilupien poistuminen ja siirtyminen keskeytyspyyntiin on lisännyt pyytäjien määrää, mutta mukana on paljon kokemattomia. Tämä on johtanut vaaratilanteisiin ja puutteisiin esimerkiksi saaliin käsittelyssä. Ruotsin mallin mukainen pakollinen koulutus voisi olla tarpeen myös Suomessa.

Suojelutaso molemmilla hyljelajeilla on käytännössä saavutettu. Todellinen uhka on merituulivoimaloiden hallitsematon rakentaminen, joka uhkaa erityisesti tunnettuja norpan lisääntymisalueita Perämerellä ja vastaavaa kehitystä on myös Ruotsin vesillä.

Suomen eläinoikeusjuristit toteaa, että itämerennorppa on norpan vain Itämeressä elävä alalaji. Se on Suomessa silmäläpäidettäväksi luokiteltu laji, jonka kanta romahti viime vuosisadalla eikä ole palautunut suotuisalle suojelutasolle. Lähtötilanteissa itämerennorpan elinolosuhteita ja -mahdollisuuksia uhkaa erityisesti ilmaston nopea lämpeneminen. Itämerennorppa on listattu luontodirektiivin liitteessä V Euroopan unionin tärkeänä pitämänä lajina. Luontodirektiivin puitteissa Suomen tulisi toteuttaa ainoastaan sellaisia itämerennorppaan kohdistuvia toimenpiteitä, jotka edistävät sen suojelutason saattamista suotuisaksi. Nyt esitetty metsästyskiintiön kasvattaminen sekä muistiossa sivuttu tavoite mahdollistaa hyljetuotteiden kauppaa eivät ole tällaisia toimenpiteitä – päinvastoin, ne vaarantavat itämerennorpan suotuisan suojelutason saavuttamisen. Maa- ja metsätalousministeriö esittää asetusmuistiossa, että norpan metsästyskiintiön korottamisella saattaa olla vaikutuksia Perämeren-Merenkurkun ammattikalastajien elinkeinon harjoittamiseen, ja se saattaa ehkäistä ”sosiaalista konfliktia”. Sosiaalisen konfliktin ehkäisemiseen tulisi kuitenkin ensisijaisesti käyttää sellaisia keinoja, jotka eivät heikennä epäsuotuisalla suojelutasolla olevan itämerennorpan kan-

taa. Ylläesitetyt perusteet ilman selvitystä muista tyydyttävistä keinoista, joilla ongelmiin voitaisiin puuttua, eivät mahdollista poikkeamista luontodirektiivin tavoitteesta eli suotuisan suojelutason saavuttamisesta. Aikana, jolloin ihmislaji on toiminnallaan aiheuttanut eläinten sukupuutto-oaallon ja luonnon monimuotoisuuskriisin, luonnonvaraisten eläinten elinmahdollisuuksia pitäisi vahvistaa. Suomen eläinoikeusjuristit ei kannata asetusta. Kiinnostusta eläinten tappamiseen ei tulisi pyrkiä edistämään kansallisella sääntelyllä.

Yhteenveto:

Lausunnonantaja	Kanta kiintiön suuruuteen/kasvattamiseen	Perustelut / Huomioita
Metsähallitus	Kannattaa esitettyä 425 yksilön kiintiötä	Kanta kasvaa, kiintiö linjassa hallitusohjelman kanssa. Asetuksen tulisi sallia myös kiintiön pienentäminen.
MTK	Kannattaa kiintiön nostoa, haluaa hallittua vuosittaista kasvattamista	Vahingot suuria kalastukselle. Kanta kasvaa 1000 yksilöllä/vuosi. EU:n hyljetuotekielto haittaa.
Luonnonvarakeskus (Luke)	korostaa sääntelyn ja seurannan tärkeyttä	epävarmuudet edellyttävät tarkkaa säätelyä. Suosittelee
Suomen ympäristökeskus	Hyväksyy esitetyn kiintiön	Metsästys ei vaaranna elinvoimaisuutta. Ei huomautettavaa
Ympäristöministeriö	Ei kannata kiintiön nostoa	Kanta epäsuotuisalla suojelutasolla, ilmastonmuutos ja tuulivoima uhkaavat. Kiintiön säätömahdollisuutta alaspäin ei mainita. Kiintiön vaikutukset tulisi arvioida paremmin.
Kalatalouden Keskusliitto	Kannattaa kiintiön nostoa 50 yksilöllä (ilmeisesti yhteensä 425)	Kiintiön tulisi olla joustava. Metsästysrajoituksia luonnonsuojelualueilla pitäisi lieventää.
Suomen Metsästäjäliitto	Kannattaa 425 yksilön kiintiötä	Ei rajoita kannan kasvua. Metsästys suojaa kalataloutta.
Natur och Miljö	Vastustaa 425 yksilön kiintiötä	Ilmastonmuutoksen uhat ristiriidassa metsästyksen kanssa. Painottaa rehevöitymisen torjuntaa, ei metsästystä. HELCOMin mukaan eteläiset kannat heikentyneet.
Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto	Esittää kiintiön nostoa 750 yksilöön Perämeri-Merenkurku -alueella	Kanta jopa 36 000. Haluaa metsästyksen aikaistamista ja sallimista myös kansallispuistoissa. Metsästys suojaa vaelluskaloja.
Suomen riistakeskus	Kannattaa 425 yksilön kiintiötä, pitää jopa suurempaa mahdollisena	Ei vaikuta heikentävästi kantaan. Kiintiöpyynti joustavaa ja hallinnollisesti toimivaa.
SAKL (Ammattikalastajaliitto)	Kannattaa kiintiön nostoa yli kaksinkertaiseksi (esim. >850)	Kiintiö liian pieni, pyyntiä tulisi tehostaa. Hylkeet uhkaavat kotimaisen kalan tarjontaa. Rauhoitussäännöksiä tulisi luonnonsuojelualueilla lieventää. Kaksivuotisuus on hyvä.
WWF	Vastustaa esitettyä kiintiötä, ehdottaa korkeintaan n. 220 yksilöä (sama kuin Ruotsi)	Yhteiskiintiö 625 liian suuri, vaarantaa kannan kehityksen. PBR-mallin mukaan max. 443 yksilöä/vuosi (Suomi+Ruotsi). Esitetty verotus voi pysäyttää kannan kasvun.
Suomen luonnonsuojeluliitto (SLL)	Vastustaa, ehdottaa enintään 200–220 yksilön kiintiötä	Kanta ei ole palautunut aiemmasta romahduksesta. Jäätilanteet vaikeuttavat laskentaa. Vain varovainen metsästys perusteltua. Kaksivuotinen kiintiö voi vaarantaa kannan.
Suomen hylkeenpyytäjät ry	Kannattaa kiintiötä, ehdottaa nostoa 500 yksilöön	Pyynti toimi hyvin. Kanta kasvaa nopeasti. Nostoa perustellaan myös pyyntikulttuurilla ja saaliin hyödyntämisellä. Tarve varmistaa metsästäjien osaaminen turvallisuussyistä.
Suomen eläinoikeusjuristit	Suomen eläinoikeusjuristit ei kannata asetusta	Itämerennorpan elinolosuhteita ja -mahdollisuuksia uhkaa erityisesti ilmaston nopea lämpeneminen. Tulisi toteuttaa ainoastaan sellaisia toimenpiteitä, jotka edistävät suojelutason saattamista suotuisaksi.

Muistiota tarkennettiin lausuntokierroksen perusteella siten, että selvennettiin mahdollisuutta myös asetuksen muuttamiseen siinä tapauksessa, että kannan kehitys edellyttää kiintiön pienentämistä.

Lausunnot kokonaisuudessaan on saatavissa lausuntopalvelusta ja/tai maa- ja metsätalousministeriön kirjaamosta.

Voimaantulo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian.